అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రదము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీన్ద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీ కృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకౌశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేన్ద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా, ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం, సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి, యథాశక్తి, అష్టమోఽధ్యాయాంతర్గత శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాస ఉవాచ

ధృతరాష్ట్ర మహాప్రాజ్ఞ నిబోధ వచనం మమ ।
వక్ష్యామి త్వాం కౌరవాణాం సర్వేషాం హితముత్తమం ॥ ॥8-1॥

న మే ప్రియం మహాబాహో యద్గతాః పాండవా వనం ।
నికృత్యా నికృతాశ్చైవ దుర్యోధనపురోగమైః ॥ ॥8-2॥

తే స్మరంతః పరిక్లేశాన్ వర్షే పూర్ణే త్రయోదశే ।
విమోక్ష్యంతి విషం క్రుద్ధాః కౌరవేయేషు భారత ॥ ॥8-3॥

తదయం కిం ను పాపాత్మా తవ పుత్ర సుమందధీః ।
పాండవాన్నిత్యసంక్రుద్ధః రాజ్యహేతోర్జిఘాంసతి ॥ ॥8-4॥

వార్యతాం సాధ్వయం మూఢః శమం గచ్ఛతు తే సుతః ।
వనస్థాంస్తానయం హంతుమ్ ఇచ్ఛన్ప్రాణాన్విమోక్ష్యతి ॥ ॥8-5॥

యథా హి విదురః ప్రాజ్ఞః యథా భీష్మో యథా వయం ।
యథా కృపశ్చ ద్రోణశ్చ తథా సాధుర్భవానపి ॥ ॥8-6॥

విగ్రహో హి మహాప్రాజ్ఞ స్వజనేన విగర్హితః ।
అధర్మ్యమయశస్యం చ మా రాజన్ ప్రతిపద్యతామ్ ॥ ॥8-7॥

సమీక్షా యాదృశీ హ్యస్య పాండవాన్ ప్రతి భారత ।
ఉపేక్ష్యమాణా సా రాజన్ మహాంతమనయం స్పృశేత్ ॥ ॥8-8॥

అథవాయం సుమందాత్మా వనం గచ్ఛతు తే సుతః ।
పాండవైః సహితో రాజన్ ఏక ఏవాసహాయవాన్ ॥ ॥8-9॥

తతః సంసర్గజః స్నేహః పుత్రస్య తవ పాండవైః ।
యది స్యాత్ కృతకార్యోఽద్య భవేస్త్వం మనుజేశ్వర ॥ ॥8-10॥

అథవా జాయమానస్య యచ్ఛీలమనుజాయతే ।
శ్రూయతే తన్మహారాజ నామృతస్యాపసర్పతి ॥ ॥8-11॥

కథం వా మన్యతే భీష్మః ద్రోణోఽథ విదురోపివా ॥
భవాన్ వాత్ర క్షమం కార్యం పురా వోఽర్థో ఽభివర్ధతే ॥ ॥8-12॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అరణ్యపర్వణి
వ్యాసవాక్యే అష్టమో ఽధ్యాయః ॥ 8 ॥

అథ నవమోఽధ్యాయః

ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ

భగవన్నాహమప్యేతత్ రోచయే ద్యూతసంభవం ।
మన్యే తద్విధినాఽఽకృష్య కారితోస్మీతి వై మునే ॥ ॥9-1॥

నైతద్రోచయతే బీష్మః న ద్రోణో విదురో న చ ।
గాంధారీ నేచ్ఛతి ద్యూతం తత్ర మోహాత్ప్రవర్తితం ॥ ॥9-2॥

పరిత్యక్తుం న శక్నోమి దుర్యోధనమచేతనమ్ ।
పుత్రస్నేహేన భగవన్ జానన్నపి ప్రియవ్రత ॥ ॥9-3॥

వ్యాస ఉవాచ

వైచిత్రవీర్య నృపతే సత్యమాహ యథా భవాన్ ।
దృఢం విద్మః పరం పుత్రం పరం పుత్రాన్న విద్యతే ॥ ॥9-4॥

ఇంద్రోప్యశ్రునిపాతేన సురభ్యా ప్రతిబోధితః ।
అన్యైః సమృద్ధైరప్యర్థైః న సుతాన్మన్యతే పరం ॥ ॥9-5॥

అత్ర తే కీర్తయిష్యామి మహదాఖ్యానముత్తమం ।
సురభ్యాశ్చైవ సంవాదమింద్రస్య చ విశాంపతే ॥ ॥9-6॥

త్రివిష్టపగతా రాజన్ సురభీ ప్రారుదత్కిల ।
గవాం మాతా పురా తాత తామింద్రోఽన్వకృపాయత ॥ ॥9-7॥

ఇంద్ర ఉవాచ

కిమిదం రోదిషి శుభే కచ్చిత్ క్షేమం దివౌకసాం ।
మనుష్యేష్వథవా గోషు నైతదల్పం భవిష్యతి ॥ ॥9-8॥

సురభిరువాచ

వినిపాతో న వః కశ్చిద్దృశ్యతే త్రిదశాధిప ।
అహం తు పుత్రం శోచామి తేన రోదిమి కౌశిక ॥ ॥9-9॥

పశ్యైనం కర్షకం క్షుద్రం దుర్బలం మమ పుత్రకం ।
ప్రతోదేనాభినిఘ్నంతం లాంగలేన చ పీడితం ॥ ॥9-10॥

నిషీదమానం సోత్కంఠం వధ్యమానం సురాధిప ।
కృపావిష్టాస్మి దేవేంద్ర మనశ్చోద్విజతే మమ ।
ఏకస్తత్ర బలోపేతః ధురముద్వహతేఽధికామ్ ॥ ॥9-11॥

అపరోఽప్యబలప్రాణః కృశో ధమనిసంతతః ।
కృచ్ఛ్రాదుద్వహతే భారం తం వై శోచామి వాసవ ॥ ॥9-12॥

వధ్యమానః ప్రతోదేన తుద్యమానః పునః పునః ।
నైవ శక్నోతి తం భారమ్ ఉద్వోఢుం పశ్య వాసవ ॥ ॥9-13॥

తతోఽహం తస్య శోకార్తా విరౌమి భృశదుఃఖితా ।
అశ్రూణ్యావర్తయంతీ చ నేత్రాభ్యాం కరుణాయతీ ॥ ॥9-14॥

శక్ర ఉవాచ

తవ పుత్రసహస్రేషు పీడ్యమానేషు శోభనే ।
కిం కృపాయితవత్యత్ర పుత్ర ఏకత్ర హన్యతి ॥ ॥9-15॥

సురభిరువాచ

యది పుత్రసహస్రాణి సర్వత్ర సమతైవ మే ।
దీనస్య తు సతః శక్ర పుత్రస్యాభ్యధికాకృపా ॥ ॥9-16॥

వ్యాస ఉవాచ

తదింద్రః సురభీవాక్యం నిశమ్య భృశవిస్మితః ।
జీవితేనాపి కౌరవ్య మేనేఽభ్యధికమాత్మజం ॥ ॥9-17॥

ప్రవవర్ష చ తత్రైవ సహసా తోయముల్బణమ్ ।
కర్షకస్యాచరన్విఘ్నం భగవాన్పాకశాసనః ॥ ॥9-18॥

తద్యథా సురభిః ప్రాహ సమమేవాతాస్తు తే తథా ।
సుతేషు రాజన్సర్వేషు హీనేష్వభ్యధికా కృపా ॥ ॥9-19॥

యాదృశో మే సుతః పాండుఃతాదృశో మేఽసి పుత్రక ।
విదురశ్చ మహాప్రాజ్ఞః స్నేహాదేతత్ బ్రవీమ్యహమ్ ॥ ॥9-20॥

చిరాయ తవ పుత్రాణాం శతమేకశ్చ భారత ।
పాండోః పంచైవ లక్ష్యంతే తేఽపి మందాః సుదుఃఖితాః॥ ॥9-21॥

కథం జీవేయురత్యంతం కథం వర్ధేయురిత్యపి ।
ఇతి దీనేషు పార్థేషు మనో మే పరితప్యతే ॥ ॥9-22॥

యది పార్థివ కౌరవ్యాన్ జీవమానానిహేచ్ఛసి ।
దుర్యోధనస్తవ సుతః శమం గచ్ఛతు పాండవైః ॥ ॥9-23॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అరణ్యపర్వణి
సురభ్యుపాఖ్యానే నవమో ఽధ్యాయః ॥ 9 ॥

శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి వారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్రార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయన్తాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రియఃకాన్తాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥